

07.10.2014

VARHAISKASVATUSLAUTAKUNTA
ESITYSLISTA
13 - 2014

KOKOUSHUTSU

Kokousaika **07.10.2014 klo 16:15**
Kokouspaikka **Siltasaarenkatu 13, 2.krs Vakalk:n kokoushuone**
Käsitellään **Tällä esityslistalla mainitut asiat**

Varhaiskasvatuslautakunta

07.10.2014

Asia	Sivu
VARHAISKASVATUSJOHTAJA	
1 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta	1
2 Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano	2
3 Pöydälle 16.09.2014 Varhaiskasvatuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Mari Holopaisen toivomusponnosta lasten harrastusmahdollisuuksien lisäämisestä päiväkodeissa	3
4 Maksuton kunnallinen lasten päivähoidon kerhotoiminta 1.1.2015–31.12.2015	7
5 Varhaiskasvatuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Helena Kantolan toivomusponnosta opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle laadittujen laatukriteerit -työvälineen käytöstä päivähoitopaikkojen tilamitoituksen suunnittelussa	8
6 Varhaiskasvatuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Mari Holopaisen toivomusponnosta päiväkotien tilanormin muutoksen arvioinnista ja seurannasta	11
7 Ilmoitusasiat	19
8 Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen	20

07.10.2014

Vakaj/1

1

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätösehdotus

Varhaiskasvatuslautakunta päättää todeta kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi sekä valita jäsenet (varalla) ja (varalla) tarkastamaan tämän kokouksen pöytäkirjan.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

07.10.2014

Vakaj/2

2

Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano

Päätösehdotus

Varhaiskasvatuslautakunta päättää, että tämän kokouksen päätökset voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, ellei erikseen toisin ole päätetty tai myöhemmin päätetä.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Päätettävä tässä kokouksessa

3

Varhaiskasvatuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Mari Holopaisen toivomusponnosta lasten harrastusmahdollisuuksien lisäämisestä päiväkodeissa

Pöydälle 16.09.2014

HEL 2014-006368 T 00 00 03

Lausuntoehdotus

Varhaiskasvatuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle valtuutettu Mari Holopaisen toivomusponnosta lasten harrastusmahdollisuuksien lisäämisestä päiväkodeissa seuraavan lausunnon:

1-6 -vuotiaista lapsista noin 60 % on varhaiskasvatusviraston järjestämän varhaiskasvatuksen piirissä. Pienet lapset ovat kaupungin asukkaita ja kaupunkiympäristö on heidän kasvuympäristönsä. Toiminnassa vahvistetaan lasten mahdollisuuksia ottaa toimintaympäristö haltuunsa, vaikuttaa ja osallistua kaupungin liikunta- ja kulttuuritoimintaan. Päiväkodit ja lapsiryhmät käyttävät kaupungin eri kulttuuritoimijoiden palveluja ja käyvät monenlaisissa esityksissä, konserteissa ja näyttelyissä.

Varhaiskasvatusvirasto toteuttaa kaupungin strategian Kulttuurista iloa -linjausta omassa toiminnassaan. Varhaiskasvatusviraston painopisteenä on Aistit auki Stadissa. Tämä näkyy toiminnassa muun muassa siten, että varhaiskasvatusvirasto tekee kumppanuuteen perustuvaa yhteistyötä kulttuuri- ja liikuntatoiminnan liittämiseksi osaksi lasten varhaiskasvatuspäivää taide- ja liikunta-alan osaajien ja alan oppilaitosten sekä hoito- ja kasvatushenkilöstön yhteistyönä. Yhteistyötä on tehty esimerkiksi vuonna 2013 varhaiskasvatuksen 125-vuotis juhluvuoden tapahtumien yhteydessä kaupungin eri toimijoiden, kuten Musiikkitalon ja Annantalon kanssa.

Sen lisäksi, että lapsiryhmät käyttävät kaupungin laajaa kulttuuritarjontaa, tekee varhaiskasvatusvirasto yhteistyötä kaupungin muiden toimijoiden kanssa erillisten hankkeiden puitteissa. Esimerkiksi syksyn 2014 aikana käynnissä on kaupungin museon, kulttuurikeskuksen sekä varhaiskasvatusviraston yhteistyönä toteuttama Elävät esineet -hanke, jonka tarkoituksena on jalkauttaa Helsingin Kaupunginmuseon Lasten kaupungin toimintaa Helsingin alueille sekä edistää esittävän taiteen saavutettavuutta. Yhteistyössä Helinä Rautavaara -museon kanssa toteutetaan somalin- ja

kurdinkielisille lapsille suunnattuja taidepajoja, joiden tarkoituksena on tukea lasten äidinkielen kehitystä.

Varhaiskasvatusvirasto tekee yhteistyötä myös muiden kuin kaupungin omien toimijoiden kanssa ja esimerkiksi nykytaiteen museo Kiasman kanssa on alkamassa useampivuotinen yhteistyöhanke, jossa Kiasman toimintaa jalkautetaan päiväkoteihin. Hankkeen myötä Kiasma myös tarjoaa päiväkotien lapsiryhmille suunnattuja opastuskierroksia Kiasman näyttelyihin.

Varhaiskasvatusvirasto täydennyskouluttaa henkilöstöään jatkuvasti. Koulutussuunnitelman mukaisesti taide- ja kulttuurikasvatus on yksi koulutettava kokonaisuus muiden varhaiskasvatuksen sisältöjen ohella. Esimerkiksi musiikkikasvatukseen liittyvää täydennyskoulutusta järjestetään vuoden 2014 aikana varhaiskasvatusalueilla kahden kouluttajan voimin. Muita taidekasvatukseen liittyviä koulutuskokonaisuuksia ovat muun muassa vuosina 2013-2014 toteutettu laaja Valokuva varhaiskasvatuksessa -koulutuskokonaisuus sekä syksyllä 2014 käynnistynyt Pedagoginen dokumentointi -koulutus. Myös Kiasman kanssa tehtävän yhteistyön myötä henkilöstölle tullaan tarjoamaan vuoden 2015 aikana taidekasvatukseen ja -pedagogiikkaan liittyvää täydennyskoulutusta, jonka sisällöstä vastaa Kiasma yhdessä varhaiskasvatusviraston kanssa.

Varhaiskasvatusviraston vakinaisesta henkilökunnasta lastentarhanopettajia on noin 40 %. Lastentarhanopettajan koulutukseen kuuluu 15 opintopisteen laajuiset taito- ja taideaineiden opinnot, joihin kuuluu muun muassa kuvataiteen didaktiikka, musiikin didaktiikka, käsityön didaktiikka, lastenkirjallisuus sekä draamakasvatus -kokonaisuudet. Lastentarhanopettajat ovat pienten lasten taidepedagogiikan osaajia. Toiminnan suunnittelusta vastaa lastentarhanopettaja ja sen toteuttamiseen osallistuvat lastenhoitajat ja lastentarhanopettajat. Varhaiskasvatuksessa on tärkeää seurata ja mahdollisuuksien mukaan vahvistaa ja lisätä osaamista taidekasvatuksessa. Käyttösuunnitelmassa ei ole varattu varoja tämän toiminnan lisäämiseen.

Ulkopuolisten toimijoiden on mahdollista vuokrata tai joissain tapauksissa saada maksutta käyttöönsä sekä päiväkotien että leikkipuistojen tiloja toiminta-aikojen ulkopuolella, joten tilojen puolesta ulkopuolisen toimijan järjestämä harrastustoiminta on mahdollista varhaiskasvatusviraston toimitiloissa toiminta-aikojen ulkopuolella. Kiinteistöt voidaan antaa myös maksutta muiden toimijoiden käyttöön, mikäli katsotaan, että niiden toiminta tukee varhaiskasvatusviraston toimintaa. Tilojen vuokraaminen ja maksuttomaan käyttöön antaminen tapahtuu manuaalisesti päivähoitoyksiköissä. Tilojen ulkopuolista

käyttöä ei seurata sähköisissä järjestelmissä, joten kattavaa tietoa käytön määrästä ei tässä yhteydessä ole saatavissa. Päiväkotien toiminta-aikana ulkopuoliset toimijat voivat järjestää varhaiskasvatusviraston tiloissa varhaiskasvatussuunnitelman mukaista toimintaa, jonka kustannukset on hoidettu niin, että kaikki lapset voivat osallistua tai josta ei peritä erillistä lapsikohtaista maksua.

Lastenkulttuuriin liittyviä toimenpiteitä on tehty myös muissa pääkaupunkiseudun kunnissa. Vantaan kaupunki on jättänyt hankkimatta lapsen tukemiseksi tarkoitettuja ryhmäkohtaisia avustajia ja palkannut näillä varoilla kahdeksi vuodeksi kymmenen taidepedagogia. Lisäksi Vantaan musiikkiopisto järjestää perheille maksullista varhaisiän musiikkikasvatusta joissain päiväkodeissa niin, että toiminta ei korvaa varhaiskasvatuksen omaa toimintaa. Espoon kaupungissa varhaiskasvatuksella on sopimukset joidenkin taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten kanssa ja ne järjestävät joissain päiväkodeissa maksullista toimintaa hoitopäivän aikana. Naapurikuntien ratkaisuja ja kokemuksia seurataan.

Esittelijän perustelut

Varhaiskasvatuslautakunnalta on pyydetty 15.10.2014 mennessä lausuntoa kaupunginhallitukselle valtuutettu Mari Holopaisen toivomusponnosta. Lausuntoa on pyydetty myös kiinteistölautakunnalta.

Toivomusponsi kuuluu seuraavasti:

Kaupunginvaltuusto edellyttää, että varhaiskasvatusvirasto selvittää, miten voidaan aktiivisesti edistää kaikille lapsille tarjolla olevia harrastusmahdollisuuksia muun muassa

- 1) lisäämällä päiväkotien ja kulttuuritoimen yhteistyöprojekteja,
- 2) lisäämällä henkilökunnan täydennyskoulutusta ja
- 3) rekrytoimalla taidepedagogiikan osaajia.

Samalla selvitetään, miten voitaisiin lisätä päiväkodeissa päiväkotipäivän jälkeen tapahtuvaa harrastustoimintaa esimerkiksi tarjoamalla toimitiloja vuokralle musiikkileikkikoulutoiminnalle tai muulle lapsille suunnatulle harrastustoiminnalle kuten liikuntaryhmille. Tehdyt toimenpiteet tuodaan kaupunginhallitukselle tiedoksi vuoden loppuun mennessä.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Mikko Mäkelä, varhaiskasvatuksen asiantuntija, puhelin: 310 24378
mikko.makela(a)hel.fi

Tiedoksi: Muutoksenhakukielto; valmistelu

Kaupunginhallitus

Päätöshistoria

Varhaiskasvatuslautakunta 16.09.2014 § 178

HEL 2014-006368 T 00 00 03

Päätös

Varhaiskasvatuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

16.09.2014 Pöydälle

Esittelijä muutti esitystään siten, että lausuntoehdotuksen kappaleen kuudennen kappaleen lopussa oleva kohta "Lastentarhanopettajat ovat pienten lasten taidepedagogiikan osaajia eikä varhaiskasvatuslautakunta näe erillisten taidekasvattajien rekrytointia tarkoituksenmukaisena eikä käyttösuunnitelmassa ole tähän varattuja varoja." korvataan kuulumaan seuraavasti: "Lastentarhanopettajat ovat pienten lasten taidepedagogiikan osaajia. Toiminnan suunnittelusta vastaa lastentarhanopettaja ja sen toteuttamiseen osallistuvat lastenhoitajat ja lastentarhanopettajat. Varhaiskasvatuksessa on tärkeää seurata ja mahdollisuuksien mukaan vahvistaa ja lisätä osaamista taidekasvatuksessa. Käyttösuunnitelmassa ei ole tähän varattuja varoja."

Varhaiskasvatuslautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Mikko Mäkelä, varhaiskasvatuksen asiantuntija, puhelin: 310 24378
mikko.makela(a)hel.fi

4

**Maksuton kunnallinen lasten päivähoidon kerhotoiminta
1.1.2015–31.12.2015**

HEL 2014-011827 T 05 01 03

Päätösehdotus

Varhaiskasvatuslautakunta päättää jatkaa lasten päivähoidon kerhotoiminnan maksuttomuutta ajaksi 1.1.2015–31.12.2015.

Esittelijä

Sosiaalilautakunta päätti 17.5.2011 (178 §) hyväksyä kunnallisen lasten päivähoidon kerhotoiminnan maksuttomuuden aikana 1.8.2011–31.7.2013. Tämän jälkeen varhaiskasvatuslautakunta päätti 26.2.2013 (27 §) jatkaa maksuttomuutta 31.12.2014 asti.

Koska uutta varhaiskasvatuslakia koskeva lainsäädäntötyö on edelleen vireillä, esitetään kerhotoiminnan maksuttomuuden jatkamista vuodelle.

Varhaiskasvatusvirastossa pyritään joustavampiin palvelukokonaisuuksiin lisäämällä ja kehittämällä avoimia varhaiskasvatuspalveluja kerhotoimintana sekä yksityisenä kerhotoimintana palvelusetelillä tuettuna.

Lasten kerhotoiminta on päivähoitolain mukaista leikkitoimintaa. Leikkitoiminnan kerhot on suunnattu kotihoidossa oleville lapsille varhaiskasvatuksen tarpeisiin.

Kerhotoiminta on lisääntynyt ja sitä kehitetään edelleen voimakkaasti. Joulukuussa 2012 kerhoissa oli 746 lasta. Syyskuussa 2014 kerholapsia oli 1 274. Kerhoja toimii sekä päiväkodeissa että leikkipuistoissa. Käyttösuunnitelmassa on otettu huomioon kerhotoiminnan maksuttomuus.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Pirjo Verta, varhaiskasvatuksen asiantuntija, puhelin: 310 43206
pirjo.verta(a)hel.fi

Tiedoksi; Oikaisuvaatimus, varhaiskasvatuslautakunta

Varhaiskasvatusvirasto

5

**Varhaiskasvatustalautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
Helena Kantolan toivomusponnosta opetus- ja kulttuuriministeriön
hallinnonalalle laadittujen laatukriteerit -työvälineen käytöstä
päivähoitopaikkojen tilamitoituksen suunnittelussa**

HEL 2014-007183 T 00 00 03

Lausuntoehdotus

Varhaiskasvatustalautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Helena Kantolan toivomusponnosta opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle laadittujen laatukriteerit -työvälineen käyttömahdollisuudesta päivähoitopaikkojen tilamitoituksen suunnittelussa:

Perusopetukselle on laadittu valtakunnalliset laatukriteerit (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2012:29). Varhaiskasvatukselle ei ole vastaavia laatukriteerejä, vaan laadunohjausta on tehty varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa, joita kuntatasolla konkretisoidaan varhaiskasvatussuunnitelmissa.

Perusopetuksen laatukriteereissä on jokaisesta laadun yhdeksästä osa-alueesta kehitetty laatukortti, joka muodostuu kuvauksesta ja laatukriteereistä. Kuvaus määrittää kulloisenkin laadun osa-alueen laatua ilmentävät ominaispiirteet eli niitä vastaavat laatutekijät. Fyysisen oppimisympäristön ja oppimisympäristön turvallisuuden osa-alueilla kuvauksissa on nostettu esille samankaltaisia tekijöitä kuin Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmassa sekä esiopetuksen opetussuunnitelmassa on kuvattu oppimisympäristön osalta.

Perusopetuksen laatukriteereissä on kuvauksen lisäksi laatukriteerit, jotka vastaavat ensisijaisesti kysymykseen, millaista toiminnan tulisi olla. Niissä kriteerit on jaoteltu sen mukaan, mistä opetuksen järjestäjän tai yksittäisen koulun tulisi huolehtia. Lisäksi on laadittu kysymyksiä kustakin osa-alueesta, miten laatua voidaan kehittää.

Helsingin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa on todettu muun muassa, että hyvän kasvun edellytyksenä on hyvä ja turvallinen kasvu-ympäristö. Varhaiskasvatuksen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista oppimisympäristöä kehitetään jatkuvasti. Se palvelee parhaalla mahdollisella tavalla lasten oppimista, tarjoaa tilaa, aikaa ja mahdollisuuksia pitkäkestoisiin leikkeihin. Hyvä oppimisympäristö mahdollistaa lasten jokapäiväisen riittävän liikkumisen, tarjoaa virikkeitä, välineitä, tilaa ja aikaa lasten taiteelliseen toimintaan ja

kokemiseen sekä tukee lasten mahdollisuuksia ympäristön ja sen ilmiöiden tutkimiseen.

Lisäksi Helsingin kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelmassa todetaan, että keskeistä oppimisympäristössä ovat siinä toimivat ihmiset sekä vuorovaikutus ja sosiaaliset suhteet heidän välillään. Oppimisympäristön fyysiset tekijät muodostuvat rakennuksista, pihapiiristä, lähimaastosta sekä muista fyysisistä järjestelyistä. Hyvä oppimisympäristö on fyysisesti ja psyykkisesti turvallinen. Oppimisympäristöä arvioidaan säännöllisesti. Arvioinnista saatu tieto ohjaa oppimisympäristön kehittämistä.

Varhaiskasvatusvirastossa on käynnistynyt esiopetuksen opetussuunnitelman uudistaminen ja Helsingin uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön elokuussa 2016. Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma uudistetaan varhaiskasvatuslain uudistuessa. Varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamista pohtinut työryhmä on esittänyt, että varhaiskasvatuksen järjestäjille tulisi jatkossa lakisääteinen velvoite seurata varhaiskasvatusympäristön kehittävyttä, terveellisyyttä ja turvallisuutta kolmen vuoden välein. Varhaiskasvatusvirastossa pidetään tärkeänä, että varhaiskasvatuksen oppimisympäristöihin ja fyysiseen ympäristöön liittyviä laadullisten tekijöiden arviointia tulee täydentää ja kehittää osana sekä varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetuksen opetussuunnitelman uudistamistyötä. Samassa yhteydessä tarkennetaan virastotason ja yksittäisen päiväkodin vastuita laadun kehittämisessä. Lisäksi tilojen laadunarviointityötä tulee kehittää ja miettiä osana moniammatillista yhteistyötä, jotta vastuukysymykset saadaan myös tarkennettua kaupungin eri virastojen kesken.

Tällä hetkellä tiloihin liittyvää laadun arviointia tehdään osana varhaiskasvatustoimintaa. Päiväkotien valtakunnallisissa tilasuunnittelun ohjeissa, Helsingin omissa päiväkotien tilasuunnittelun ohjeistuksessa sekä terveystieteiden sääntöissä on ohjeistettu, että työsuojelulaissa ohjataan päiväkotien tilojen mitoituksia. Tilojen ja toiminnan järjestelyjen vuoropuhelua käydään päiväkodeissa säännöllisesti esimerkiksi tilojen joustavan käytön, lapsiryhmien muodostamisen ja pienryhmätoiminnan näkökulmista. Lisäksi varhaiskasvatusviraston hoito- ja kasvatushenkilöstölle syksyllä 2014 käynnistyvissä "Tilat ja pedagogiikka" -koulutuksissa paneudutaan tilojen ja toiminnan järjestämisen kysymyksiin.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt varhaiskasvatuslautakunnan lausuntoa kaupunginhallitukselle 31.10.2014 mennessä valtuutettu Helena

Kantolan toivomusponnesta, jossa kaupunginvaltuusto edellyttää, että kaupunginhallitus selvittää opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle laaditun laatukriteerit -työvälineen käyttömahdollisuutta päivähoitopaikkojen tilamitoituksessa niin, että päivähoitopaikkojen tiloja ei lasten ja työntekijöiden hyvinvoinnin ja turvallisuuden kannalta mitoiteta liian pieniksi.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Carola Harju, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi

Tiedoksi; Muutoksenhakukielto, valmistelu

kaupunginhallitus

6

Varhaiskasvatuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Mari Holopaisen toivomusponnosta päiväkotien tilanormin muutoksen arvioinnista ja seurannasta

HEL 2013-014801 T 00 00 03

Lausuntoehdotus

Varhaiskasvatuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Mari Holopaisen toivomusponnosta päiväkotien tilanormin muutoksen arvioinnista ja seurannasta. Toivomusponsi palautettiin uudelleen valmisteltavaksi lautakuntaan siten, että lasten käytössä olevien hyötytiloihin perustuvan tilatarkastuksen yhteydessä lautakunnassa määritellään sopivat mittarit tilojen toiminnallisuuden, terveellisuuden ja turvallisuuden arviointiin.

Tilastrategia ja nykytila

Kaupunginvaltuuston 13.11.2013 päättämään talousarvioon on kirjattu, että varhaiskasvatuksen tilavaatimusta tarkastetaan 9 neliöstä 8 neliöön uusissa tiloissa ja olemassa olevissa tiloissa, joissa se on toiminnallisesti mahdollista. Päivähoitopalveluissa periaatteena on, että palvelu pyritään antamaan perheille läheltä kotia.

Varhaiskasvatusvirastossa on tarkistettu kaikkien eri osoitteissa sijaitsevien päiväkotitilojen tilapaikat kevään 2014 aikana. Tehdyssä tarkastelussa on käytetty tilapaikkojen määrittelyssä lähtökohtatietona huoneistoalaa. Tämä tieto on ollut saatavilla varhaiskasvatusviraston kaikista käytössä olevista tiloista.

Huoneistoala on usein sama kuin vuokranmaksuala. Huoneistoalaan lasketaan hyötyalan lisäksi käytävät ja kevyet väliseinät. Helsingissä varhaiskasvatuksen vuokranmaksuala sisältyy myös esimerkiksi keittiötilat ja henkilöstön tilat. Huoneistoalaan ei lasketa porrashuoneita, teknisiä tiloja, ulkoseiniä, hormoneja sekä kantavia rakenteita. Huoneistoala on saatavilla suoraan tilakeskuksen järjestelmistä.

Varhaiskasvatusvirastossa käytössä olevat päiväkotitilat ovat erilaisia ja eri aikoina rakennettuja. Lapsikohtainen neliömetrimäärä vaihtelee päiväkodeittain 6,5–12,5 m² välillä. Tällä hetkellä tilaa on käytössä keskimäärin hieman yli 9 m² lasta kohden. Varhaiskasvatusvirastossa tilapaikat on määritetty samanaikaisesti hoidossa olevaa lapsimäärää kohden. Varhaiskasvatuspalvelujen käytössä on tapahtunut muutoksia, osa-viikkoisen hoidon tarve on kasvanut, lisäksi lapsilla on muita poissaoloja lähes 25 % hoitopäiviin suhteutettuna. Tämä tarkoittaa, että

lapsia ei ole yhtäaikaaisesti niin paljon päiväkodissa läsnä kuin lapsia on hoitosuhteessa. Tällä hetkellä tilojen käytön seuranta ei ota huomioon osa-viikkoista päivähoidon käyttöä.

Päiväkotitilat rakennetaan lapsille. Toiminta tiloissa suunnitellaan siten, että niissä voidaan tukea lapselle ominaisten toimintatapojen toteutuminen päivähoitopäivän aikana sisä- ja ulkotiloja joustavasti käyttäen. Toimintaperiaatteena on, että lapset jaetaan toiminnallisiin pienryhmiin, jolloin tiloja voidaan paremmin ja joustavammin käyttää lasten tarpeiden mukaan, sekä ulko- että sisätiloissa. Niissä päiväkodeissa, joissa on integroitu erityisryhmä, vähennetään tämä ryhmä ja heidän kotialueensa tilatarkastelun ulkopuolelle. Päiväkotitilojen suunnittelussa varataan riittävät tilat henkilökunnan työ- ja sosiaalityötiloiksi.

Toiminnan terveellisyys ja turvallisuus

Toiminnan käynnistyessä uusissa tiloissa ympäristökeskukselle tehdään terveydensuojelulain 13 §:n mukainen ilmoitus, ja siinä yhteydessä ympäristökeskus ottaa kantaa wc-tilojen ja ilmanvaihdon riittävyyteen tiloihin suunnitellun enimmäislapsimäärän osalta. Ilmoitus tulee tehdä myös, jos lasten määrää lisätään huomattavasti jo käytössä olevissa tiloissa. Helsingin kaupungin ympäristökeskus ei ole päivähoitotilojen suunnitteluohjeissa asettanut tiloille neliöperusteisia vaatimuksia.

Helsingin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa on todettu oppimisympäristön osalta muun muassa, että hyvän kasvun edellytyksenä on hyvä ja turvallinen kasvuympäristö. Hyvä oppimisympäristö mahdollistaa lasten jokapäiväisen riittävän liikumisen, tarjoaa virikkeitä, välineitä, tilaa ja aikaa lasten taiteelliseen toimintaan ja kokemiseen ja tukee lasten mahdollisuuksia ympäristön ja sen ilmiöiden tutkimiseen.

Esiopetuksen opetussuunnitelmassa korostetaan oppimisympäristön suunnittelun lähtökohtana lapsiryhmän ja yksittäisen lapsen tarpeita sekä toiminnan tavoitteita. Keskeistä oppimisympäristössä ovat siinä toimivat ihmiset sekä vuorovaikutus ja sosiaaliset suhteet heidän välillään. Oppimisympäristön fyysiset tekijät muodostuvat rakennuksista, pihapiiristä, lähimaastosta sekä muista fyysisistä järjestelyistä. Hyvä oppimisympäristö on fyysisesti ja psyykkisesti turvallinen.

Jokaisessa päivähoidon toimipisteessä toimiva ja ajan tasalla oleva turvallisuus- ja pelastussuunnitelma on tärkeä niin henkilökunnan kuin asiakkaidenkin turvallisuuden kannalta. Pelastussuunnitelmaa edellyttää pelastuslaki. Turvallisuus- ja pelastussuunnitelman

edellyttämiä toimenpiteitä tulee harjoitella säännöllisesti, jotta toimintatavat ovat selvillä, mikäli tulee todellinen pelastautumistarve.

Tilojen käytössä ja tilojen käytön tehostamisessa otetaan huomioon mahdolliset viranomaispäätökset, jotka rajoittavat niiden käyttöä.

Päiväkotitilojen suunnittelusta

Tilapaikkojen määrittelyssä uusiin vuoden 2012 lopulta valmistuneisiin kohteisiin on määritelty tilapaikat niin, että huoneistoalaa on varattu 8 m² yhtäaikaisesti läsnä olevaa lasta kohden.

Rakennustieto Oy:n päiväkotitilojen suunnitteluohjeessa päiväkodin tilaohjelmaan varataan noin 7 m² hyötyalaa lasta kohden, joka tilan huoneistoalana tarkoittaa noin 9 m². Kun huoneistoalaa varataan 8 m² kutakin samanaikaisesti läsnä olevaa lasta kohden, se puolestaan on noin 6 m² hyötyalaa. Valviran valvontaohjeiston mukaan hyötypinta-alaa tulisi olla 4–10 m²/ lapsi.

Hyötyneliöihin perustuva tarkastelu

Kiinteistöviraston tilakeskuksella on suunnitelma kymmenen eri aikoina valmistuneen päiväkodin tarkastelusta siten, että tuotetaan laajuustiedot sisätilojen ja piha-alueiden osalta. Tilat selvitetään tilaryhmittäin niin, että huoneistoalan lisäksi saadaan tieto lasten käytössä olevasta huoneistoalasta. Lisäksi selvitetään wc/pesutilayksiköiden määrä ja käytössä olevien pesuultaiden sekä wc-istuinten määrä ja ilmanvaihto. Tämän tarkastelun avulla saadaan tietoa eri aikoina rakennettujen päiväkotien tilavarauksista eri toimintoja varten. Samalla se kuvaa, miten laajasta työstä on kyse, mikäli se tehdään kaikkien tilojen osalta. Tarkastelu tehdään vuoden 2014 loppuun mennessä. Asia tuodaan tiedoksi varhaiskasvatuslautakuntaan selvityksen työn jälkeen.

Tässä vaiheessa on selvää, että edellä mainittua uutta, laajempaa selvitystä ja tietojen keruuta varten ei ole resursseja tilakeskuksessa eikä varhaiskasvatusvirastossa. Mikäli tarkastelu halutaan tehdä yli 300 päiväkotitilan osalta, edellyttää tämä työ lisäresursseja molempiin virastoihin tiedon keruuta, käsittelyä ja mittariston rakentamista varten.

Yhteenvetona todetaan, että päivähoidon tilojen terveellisyyttä, toiminnallisuutta ja turvallisuutta tarkastellaan sekä tilojen suunnittelu- että käyttöönottovaiheessa monen eri viranomaisen yhteistyönä perustuen eri viranomaisten vastuulla olevaan normistoon. Keskeisiä viranomaisia ovat rakennusvalvonta, paloviranomainen, ympäristökeskus, tilakeskus ja toiminnallisuuden näkökulmasta varhaiskasvatusvirasto. Tilojen suunnittelua ohjaa valtakunnallinen

Rakennustieto Oy:n päiväkotitilojen suunnitteluohje ja kaupungin omat ohjeet, esimerkiksi konseptikäsikirja.

Tilaan liittyen ei ole olemassa yksittäisiä mittareita. Keskeisiä tekijöitä seurannan näkökulmasta ovat tilan kunto, ylläpito ja hyvä toiminnallinen suunnittelu. Neliöiden seurannan näkökulmasta kaikille päiväkotitiloille on määritetty tilapaikat, joiden määrittelyssä on otettu huomioon viranomaistahojen tiedossa olevat tilaan liittyvät rajoitukset.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt varhaiskasvatuslautakunnan lausuntoa kaupunginhallitukselle 30.4.2014 mennessä valtuutettu Mari Holopaisen toivomusponnosta, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden 2014 talousarvion hyväksymisen yhteydessä 13.11.2013.

Toivomusponsi kuuluu seuraavasti: "Hyväksyessään päiväkotien tilavaatimuksen muutoksen valtuusto edellyttää, että selvitetään keinot sen varmistamiseen, ettei tilanormin tiivistäminen vanhoissa päiväkodeissa huononna lasten terveyttä ja hyvinvointia eikä tilojen toiminnallisuutta, ja tätä tulee etukäteen arvioida ja seurata varhaiskasvatuslautakunnassa."

Kaupunginhallitus palautti toivomusponnen uudelleen valmisteltavaksi lautakuntaan siten, että lasten käytössä olevien hyötytiloihin perustuvan tilatarkastelun yhteydessä lautakunnassa määritellään sopivat mittarit tilojen toiminnallisuuden, terveellisyys ja turvallisuuden arviointiin. Uudelleen valmisteltua lausuntoa on pyydetty 31.10.2014 mennessä.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Carola Harju, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi

Tiedoksi; Muutoksenhakukielto, valmistelu

kaupunginhallitus

Päätöshistoria

Ympäristölautakunta 09.09.2014 § 269

23.06.2014 Palautettiin

16.06.2014 Pöydälle

Esittelijä

ympäristöterveyspäällikkö
Pertti Forss

Lisätiedot

Toni Lyyski, johtava ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 64325
toni.lyyski(a)hel.fi

Varhaiskasvatuslautakunta 08.04.2014 § 73

HEL 2013-014801 T 00 00 03

Päätös

Varhaiskasvatuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon päiväkotien tilanormin muutoksen arviointia ja seurantaa koskevasta valtuutettu Mari Holopaisen toivomusponnosta:

Varhaiskasvatusvirastossa käytössä olevat päiväkotitilat ovat erilaisia ja eri aikoina rakennettuja. Lapsikohtainen neliömetrimäärä vaihtelee päiväkodeittain 6,5–12,5 m² välillä, keskimäärin tilaa on käytössä hieman yli 9 m² lasta kohden. Vuoden 2013 alussa käynnistettiin päiväkotien tilapaikkojen tarkistaminen. Tilapaikat on määritelty vuonna 2005 ja edellisen kerran tarkistaminen on tehty vuonna 2009. Lähtökohtatietona tilapaikkojen määrittelyssä on käytetty huoneistoalaa. Tilojen käytössä otetaan huomioon mahdolliset viranomaispäätökset, jotka rajoittavat niiden käyttöä. Tilojen hyvän käytön tavoitteena on tarjota päivähoitopalvelut läheltä kotia.

Kaupunginvaltuuston 13.11.2013 päättämään talousarvioon on kirjattu, että varhaiskasvatuksen tilavaatimusta tarkastetaan 9 neliöstä 8 neliöön uusissa tiloissa ja olemassa olevissa tiloissa, joissa se on toiminnallisesti mahdollista.

Tilapaikkojen tarkistamisen yhteydessä varhaiskasvatusvirastossa käydään olemassa olevat päiväkotitilat yksitellen läpi ja selvitetään, missä määrin tilankäytön tehostamista voidaan tehdä tilojen toiminnallisuus-, terveellisyys- ja turvallisuusnäkökulmat huomioon ottaen. Muutoksen vaikutuksista keskustellaan viraston henkilöstötoimikunnassa, varhaiskasvatusalueiden johtoryhmissä sekä kaikissa niissä yksiköissä, joita muutos koskee. Varhaiskasvatuslautakunnalle esitellään yhteenveto maaliskuussa 2014.

Varhaiskasvatusvirasto käy tilatarkistukseen liittyen neuvotteluja kiinteistöviraston tilakeskuksen ja ympäristökeskuksen kanssa ja sopii

toimintatavoista tilanteissa, joissa selvityksen perusteella on mahdollista lisätä tilankäytön tehokkuutta.

Varhaiskasvatuslautakunta pitää tärkeänä, että päiväkotitilojen tulee olla terveelliset ja turvalliset sekä lapsille että henkilökunnalle.

Lautakunta käsitteli tilanormin muutosta ja viraston tekemää tilapaikkatarkastelua kokouksessaan 8.4.2014 ja päätti täsmentää viraston tilatarkastelua seuraavasti:

- Niissä päiväkodeissa, joissa on integroitu erityisryhmä, vähennetään tämä ryhmä ja heidän kotialueensa tilatarkastelun ulkopuolelle.
- Priorisoidaan vuoden 2014 käyttösuunnitelmasta varoja tilojen ja pihojen suunnitteluun, akustiikkaan ja meluntorjuntaan sekä sisä/ulkokalusteisiin niille päiväkodeille, joihin lisätään tilapaikkoja.
- Koska kokonaishuoneistoalaan perustuva tilapaikkojen laskentatapa ei kohtele lapsia riittävän tasa-arvoisesti, jatketaan tilaselvitystä tarkistamalla kaikki tilat STM:n suosituksen ja Rakennustieto Oy:n lasten toimintatilan laskutavalla. Tämän tilaselvityksen jatko käynnistetään ja tilanne esitellään lautakunnalle 2014 loppuun mennessä. Henkilöstön tilaneliöille valmistellaan oma mittari.
- Tilatarkastelun jälkeen tilojen käyttö on tehostettu äärimmilleen. Tilapaikkojen lisääminen entisestään on palvelun laatua heikentävä toimenpide, jonka tulee perustua poliittiseen harkintaan. Ehdotus lautakunnan tekemän hoitopaikkojen määrää koskevan delegointipäätöksen (Vakalk 12.2.2013, 17 §) muuttamisesta tuodaan lautakunnan päätettäväksi kevätkauden aikana.

Käsittely

08.04.2014 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Sanna Vesikansa: Lautakunta käsitteli tilanormin muutosta ja viraston tekemää tilapaikkatarkastelua kokouksessaan 8.4.2014 ja päätti täsmentää viraston tilatarkastelua seuraavasti:

- Niissä päiväkodeissa, joissa on integroitu erityisryhmä, vähennetään tämä ryhmä ja heidän kotialueensa tilatarkastelun ulkopuolelle.
- Priorisoidaan vuoden 2014 käyttösuunnitelmasta varoja tilojen ja pihojen suunnitteluun, akustiikkaan ja meluntorjuntaan sekä sisä/ulkokalusteisiin niille päiväkodeille, joihin lisätään tilapaikkoja.
- Koska kokonaishuoneistoalaan perustuva tilapaikkojen laskentatapa

ei kohtelee lapsia riittävän tasa-arvoisesti, jatketaan tilaselvitystä tarkistamalla kaikki tilat STM:n suosituksen ja Rakennustieto Oy:n lasten toimintatilan laskutavalla. Tämän tilaselvityksen jatko käynnistetään ja tilanne esitellään lautakunnalle 2014 loppuun mennessä. Henkilöstön tilaneliöille valmistellaan oma mittari.

- Tilatarkastelun jälkeen tilojen käyttö on tehostettu äärimmilleen. Tilapaikkojen lisääminen entisestään on palvelun laatua heikentävä toimenpide, jonka tulee perustua poliittiseen harkintaan. Ehdotus lautakunnan tekemän hoitopaikkojen määrää koskevan delegointipäätöksen (Vakalk 12.2.2013, 17 §) muuttamisesta tuodaan lautakunnan päätettäväksi kevätkauden aikana.

Kannattajat: Terhi Mäki

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lautakunta käsitteli tilanormin muutosta ja viraston tekemää tilapaikkatarkastelua kokouksessaan 8.4.2014 ja päätti täsmentää viraston tilatarkastelua seuraavasti:

- Niissä päiväkodeissa, joissa on integroitu erityisryhmä, vähennetään tämä ryhmä ja heidän kotialueensa tilatarkastelun ulkopuolelle.
- Priorisoidaan vuoden 2014 käyttösuunnitelmasta varoja tilojen ja pihojen suunnitteluun, akustiikkaan ja meluntorjuntaan sekä sisä/ulkokalusteisiin niille päiväkodeille, joihin lisätään tilapaikkoja.
- Koska kokonaishuoneistoalaan perustuva tilapaikkojen laskentatapa ei kohtelee lapsia riittävän tasa-arvoisesti, jatketaan tilaselvitystä tarkistamalla kaikki tilat STM:n suosituksen ja Rakennustieto Oy:n lasten toimintatilan laskutavalla. Tämän tilaselvityksen jatko käynnistetään ja tilanne esitellään lautakunnalle 2014 loppuun mennessä. Henkilöstön tilaneliöille valmistellaan oma mittari.
- Tilatarkastelun jälkeen tilojen käyttö on tehostettu äärimmilleen. Tilapaikkojen lisääminen entisestään on palvelun laatua heikentävä toimenpide, jonka tulee perustua poliittiseen harkintaan. Ehdotus lautakunnan tekemän hoitopaikkojen määrää koskevan delegointipäätöksen (Vakalk 12.2.2013, 17 §) muuttamisesta tuodaan lautakunnan päätettäväksi kevätkauden aikana.

Jaa-äännet: 3

Mukhtar Abib, Juha Levo, Laura Simik

Ei-äännet: 6

Mika Ebeling, Veronika Honkasalo, Jani Moliis, Terhi Mäki, Aleks Niskanen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

07.10.2014

Vakaj/6

Poissa: 0

Suoritetussa äänestyksessä Sanna Vesikansan vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 6-3.

11.03.2014 Pöydälle

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Carola Harju, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi

07.10.2014

Vakaj/7

7

Ilmoitusasiat

Päätösehdotus

Varhaiskasvatuslautakunta päättää merkitä tiedoksi seuraavat ilmoitusasiat:

- Kooste palautteesta päiväkotien, leikkipuistojen ja perhetalojen kesästä 2014.
- Pöytäkirjojen sähköinen allekirjoittaminen 6.10.2014 alkaen.
- Kaupunginvaltuusto 10.9.2014 § 281 Länsi-Herttoniemen Siilitien ja Kettutien asemakaava ja asemakaavan muuttaminen (nro 12220, Siilitien ja Kettutien alue).

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Jaana Leikkilä, valmistelija, puhelin: 310 55728
jaana.leikkila(a)hel.fi

8

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätösehdotus

Varhaiskasvatuslautakunta päättää, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavia varhaiskasvatusjohtajan tekemiä päätöksiä:

Varhaiskasvatusjohtaja 25.9.2014

- päivähoitoyksikkö Meritähden osoitteenmuutos, lomakepäättös 6.10.2014 alkaen

Varhaiskasvatusjohtaja 16/2014, 3.10.2014

- 110 § Hallinnon henkilöstön työaika 22.10.2014
- 113 § Päiväkotikurkimoision hankesuunnitelmavaiheen enimmäishinnan korottaminen ja sen vuokra vaikutus
- 114 § Toimistotilan vuokraaminen osoitteesta Laivalahden puistotie 7
- 115 § Varhaiskasvatusviraston taloussihteerin virkaan valinta
- 116 § Vahingonkorvausvaatimus lapsen hävinneistä vaatteista ja tavaroista (Salassa pidettävä, SAsiakasL 14 §)

Esittelijä

Vs. varhaiskasvatusjohtaja
Hannele Lakkavaara

Lisätiedot

Jaana Leikkilä, valmistelija, puhelin: 310 55728
jaana.leikkila(a)hel.fi